

Ekologická doprava je šanca pre lepšiu budúcnosť Tatier

TATRANSKÁ LOMNICA (22. február 2018) – Aktuálnym problémom horských stredísk všade na svete je, ako zvládnuť rastúci počet návštevníkov s čo najmenším dopadom na prírodné prostredie. Kľúčovou oblasťou sa stáva dopravná obslužnosť, a tiež snaha o znižovanie neekologickej automobilovej dopravy. Túto výzvu riešia aj strediská vo Vysokých Tatrách, kde sa spolu s rastom návštevnosti každoročne zvyšuje aj počet dopravne kritických dní. Odborné fórum Ekologická doprava = lepšia budúcnosť Tatier si dalo za cieľ priniesť medzinárodné inšpirácie z oblasti ekologických foriem dopravy a otvoriť diskusiu o vhodných dopravných riešeniach pre Tatry. Podujatie zorganizovala spoločnosť Tatry mountain resorts, a.s. (TMR) v spolupráci s odborným partnerom Prešovskou regionálnou komorou SOPK.

Počet návštevníkov v Tatrách je vysoký a neustále rastie. Podľa kvalifikovaného odhadu Oblastnej organizácie cestovného ruchu Región Vysoké Tatry, ktorý vychádza z metodiky Štátnych lesov TANAPu, navštívilo v roku 2017 región Vysoké Tatry viac ako 3 milióny ľudí. Tento nápor návštevníkov, ktorý zahŕňa pobytových, ale aj jednodňových hostí spôsobuje čoraz častejšie dopravné problémy. V zimnej sezóne 2016/2017 bolo zaznamenaných len v Tatranskej Lomnici 21 dopravne kritických dní a už dnes je zrejmé, že počas tejto zimy to bude ešte viac. Navrhované riešenia v oblasti dopravy v Tatrách sa doteraz sústreďovali najmä na plánovanie nových parkovacích kapacít, čo však paradoxne vedie k zhoršovaniu situácie – nové parkoviská návštevníkov v podstate motivujú, aby sa po Tatrách pohybovali autom. Ak sa má situácia zlepšiť, tento prístup treba zmeniť a ponúknuť návštevníkom dostatok kvalitných a porovnateľne pohodlných ekologických alternatív. S integrovaním ekologických foriem dopravy do systému dopravnej obslužnosti majú dlhoročné skúsenosti najmä horské strediská vo Švajčiarsku. V krajine sa intenzívne využíva najmä železničná doprava, ale vo vysokohorských turistických centrách zapájajú do systémov aj lanové dráhy a elektromobily.

Zermatt – stredisko bez áut

Revolučný prístup zvolili v jednom z najnavštevovanejších turistických miest v obci Zermatt, ktorá v sezóne privíta denne až 40-tisíc turistov. Celkový počet prenocovaní dosahuje ročne astronomické číslo 1,8 milióna. Radnica v Zermatte sa už v roku 1961 rozhodla zakázať vstup áut so spaľovacím motorom do obce. Návštevníci sa do Zermattu dostanú iba vlakom a v obci sa jazdí výhradne elektromobilmi, vrátane domácich, ale aj všetkých obslužných vozidiel. Zermatt je sebestačný z hľadiska výroby elektriny, na čo využíva vodné elektrárne, fotovoltiku a tiež lokálnu bioplynovú stanicu. Napriek tomu, že možností športového vyžitia je tu dostatok, obec sa nezatvára pred ďalším rozvojom.

„Zermatt neustále posilňuje lanovkové prepojenia s talianskym regiónom Aosta, čím návštevníkom ponúka ešte viac možností, ako stráviť voľný čas,“ uviedol na konferencii Christoph Bürgin, ktorý zastával 12 rokov funkciu starostu obce. *„Dnes v Zermatte riešime najmä to, ako zvládnuť nárazové presuny veľkého počtu lyžiarov na konci dňa. V hre sú tri alternatívy: elektrická koľajová dráha, sedačková lanovka aj pohyblivý chodník, a o tom, ktoré riešenie to bude, teraz intenzívne diskutujeme.“*

Arosa Lenzerheide potvrdzuje trend spájania stredísk

Arosa je malá vysokohorská švajčiarska obec na konci dlhého údolia, ktoré sa vinie od mesta Chur. Výrazne väčšie stredisko Lenzerheide s priamym prepojením na prístupové trasy leží o dve údolia ďalej. Idea prepojenia oboch stredísk sa objavila ešte v 70. rokoch minulého storočia, ale k jej realizácii došlo až po rokoch diskusií v januári 2014. Kyvadlová lanovka Urdenbahn s dĺžkou 1,7 kilometra spojila obe strediská, čím vznikla nová oblasť Arosa-Lenzerheide s 225 kilometrami zjazdoviek, ktorá sa zaradila medzi TOP 5 najsilnejších švajčiarskych stredísk. Vďaka modernej technológii je výsledkom lanovkové prepojenie bez jedinej podpery.

„Cesta od prvej idey až po realizáciu bola náročná a dlho sa hľadalo také technické riešenie, ktoré bude mať čo najmenší vplyv na životné prostredie,“ vysvetlil na konferencii Peter Engler, ktorý v spoločnosti Lenzerheide Bergbahnen koordinoval projekt lanovkového prepojenia stredísk Arosa a Lenzerheide. V obci Churwalden, ktorou prechádzajú všetci hostia smerujúci do horského strediska Lenzerheide, vyrástla v nadväznosti na spojenie oboch stredísk ďalšia prepojovacia lanovka. Jej účelom bolo vytvoriť nové nástupné miesto na začiatku údolia a motivovať ľudí, aby nechali auto na parkovisko na začiatku doliny a pohybovali sa po celom údolí ekologickou dopravou. *„Efekt je zrejmý už po štyroch rokoch napriek náročnému skĺbeniu pôvodne odlišných predstáv troch dotknutých obcí, prinieslo lanovkové prepojenie jednoznačné výsledky - o 10 % viac hostí v oboch strediskách a citelné zníženie automobilovej dopravy,“* uzatvoril P. Engler.

Vo 4-Vallées vsadili na železnicu a lanovky

Lanovkovým prepojením viacerých susediacich obcí v kantóne Wallis vznikol aj najväčší lyžiarsky región Švajčiarska – 4 Vallées (Štyri údolia). Vďaka 410 kilometrom zjazdoviek sem prichádzajú v zimnej sezóne 2 milióny vyznávačov zimných športov. Aby Štyri údolia dokázali zvládnuť nápor stoviek tisíc návštevníkov, vsadili na odstavné parkoviská a kombináciu vlakového prepojenia v údolí s lanovkami, ktoré hostí vyvezú do vyšších polôh.

„Pri rozvoji cestovného ruchu je nevyhnutné vsádzať na kvalitu a spokojnosť zákazníkov,“ hovorí Eric-A. Balet zo spoločnosti Group Téléverbier, ktorá prevádzkuje švajčiarske stredisko Verbier. *„Ak chce stredisko pritiahnúť dostatok návštevníkov, potrebuje prekonať istú kritickú veľkosť, ale súbežne musí vytvoriť aj viacero možností prístupu do vysokohorského prostredia.“*

Podľa dostupných údajov, vďaka používaniu lanoviek vo 4 Vallées ušetria len v stredisku La Tzoumaz takmer 500-tisíc litrov paliva ročne, čo je v prepočte vyše 1 300 ton CO₂. *„V porovnaní s autami majú lanové dráhy vo vysokohorskom prostredí aj ďalšiu výhodu: na prekonanie rovnakej vzdialenosti zaberajú 330x menej priestoru a vyžadujú výrub menej ako tretiny stromov,“* vysvetlil spôsob, akým nazerajú na dopravu vo Švajčiarsku, Eric-A. Balet.

Prepájanie stredísk má zmysel aj v Tatrách

V Tatrách sa TMR seriózne zaoberá možnosťami oživenia lyžovania v Smokovcoch. Hrebienok bol v 70-tych rokoch významným lyžiarskym centrom, ktorý hostil aj svetový pohár v lyžovaní. Dnes, z dôvodu stagnácie, je v Smokovci asi 2 500 lôžok, ale stredisko má najmä v zimných mesiacoch problémy s obsadenosťou. Spoločnosť TMR navrhuje na území medzi Jakubkovou lúkou, spojnicou hotela Bellevue a Hrebienkom vytvoriť spolu asi 12 kilometrov zjazdoviek. Profily terénov v Starom Smokovci však umožňujú spraviť stredisko len s modrými zjazdovkami, čo nespĺňa súčasné požiadavky návštevníkov. TMR preto predstavila svoju víziu prepojenia Smokovcov a Tatranskej Lomnice prepájacou lanovkou, ktorá reflektuje limitované možnosti rozvoja Tatranskej Lomnice, ktorá najmä v zime už nie je schopná absorbovať vysoký záujem lyžiarov a návštevníkov, ale zároveň požiadavku na rozvoj Smokovcov. Popri lanovke navrhuje TMR priamo v Tatranskej Lomnici aj v Starom

Smokovci niekoľko tzv. „rýchlych“ riešení v podobe väčších parkovísk, ktoré by však mali byť sústredené na okraji stredísk.

„O rozvoji Smokovcov nemožno v súčasnosti rozmyšľať izolovane, pretože by vzniklo malé lyžiarske stredisko, ktoré nepriláka dosť návštevníkov a ekonomicky sa neudrží,“ uviedol na konferencii Bohuš Hlavatý, generálny riaditeľ a predseda predstavenstva TMR. *„Pohodlná a ekologická lanovka, spájajúca dve atraktívne destinácie, by umožnila rovnomerné využitie ubytovacích kapacít, ale aj lyžiarskych svahov a turistických atrakcií oboch stredísk bez ohľadu na to, či si za miesto svojho pobytu zvolíte Smokovce alebo Tatranskú Lomnicu.“*

V zime by vzniklo unikátne lyžiarske stredisko strednej veľkosti s rôznymi náročnosťami lyžiarskych tratí a počas celého roka by sa uľahčil prístup návštevníkov k podujatiam, ktorých miestom konania je často práve Hrebienok. *„Celoročne by tak bolo viac dôvodov zostať v Tatrách na dlhší pobyt a znížila by sa závislosť oboch stredísk na jednoduchých návštevníkoch.“*

Nezanedbateľným prínosom lanovky spájajúcej dve strediská je aj pozitívny vplyv na dopravnú situáciu. Z dopravnej analýzy, ktorú spracoval nezávislý Inštitút pre dopravu a hospodárstvo, vyplynulo, že lanovka má potenciál znížiť potrebu parkovacích miest v Tatranskej Lomnici o viac ako 600 miest a zredukovať počet zbytočných prejazdov medzi Smokovcami a Tatranskou Lomnicou o viac než 1 000 denne. To predstavuje menej emisií až o 1,1 tony CO₂ za deň. Za pomoci modelovania scenárov vývoja spomínaná dopravná analýza tiež ukázala, že ak sa neurobia žiadne dopravné opatrenia (pričom v Tatranskej Lomnici dôjde čoskoro k zrušeniu 520 dočasných parkovacích miest v súvislosti s výstavbou Lomnického korza), hrozí stredisku Tatranská Lomnica až 41 dní s kritickou dopravnou situáciou. Realizácia navrhovaných parkovísk v oboch strediskách spolu s prepájajúcou lanovkou, by sa počet týchto dní znížil na 3. Výhodou lanovky v porovnaní s inými druhmi dopravy je bezpečná technológia, ktorá je prívetivá k prostrediu. Vďaka 3S technológii, ktorú navrhuje TMR, je možné prepájajúcu lanovku v úseku Hrebienok – Skalnaté pleso realizovať za pomoci iba 3 podpier, čo predstavuje minimálny zásah do prostredia. Investícia do technológie aj stavby lanovky predstavuje 25-27 miliónov eur. Celková výška nákladov na vybudovanie takéhoto strediska aj s lanovkovým prepojením s Tatranskou Lomnicou sa pohybuje na úrovni 70 mil. eur.

„V doprave, či už v mestách alebo turistických centrách platí, že ak majú ľudia 'vystúpiť z áut', musia mať k dispozícii lepšiu alternatívu. Ekologické lanovkové prepojenie dvoch menších stredísk, kde sú obe strediská rovnocenne a pohodlne dostupné pre návštevníkov, aby pomohlo ich rozvoju a zároveň viedlo k zníženiu dopravného zaťaženia oboch stredísk,“ zhrnul potenciál prepájajúcej lanovky B. Hlavatý.

Spoločnosť Tatry mountain resorts, a.s. (TMR) je top subjektom v oblasti cestovného ruchu v Strednej a Východnej Európe, ktorý vlastní a prevádzkuje atraktívne horské strediská, zábavné parky, reštauračné zariadenia, športové služby, obchody a hotely. V Nízkych Tatrách TMR vlastní a prevádzkuje stredisko Jasná Nízke Tatry a hotely Wellness hotel Grand Jasná, Boutique Hotel Tri studničky, Chalets Jasná De Luxe, Hotel Srdiečko, Hotel Pošta a Hotel Rotunda. TMR je zároveň vlastníkom Aquaparku Tatralandia. Ide o najväčší slovenský aquapark s celoročnou prevádzkou, ktorý ponúka okrem vodnej zábavy aj Tropical Paradise – špeciálnu tropickú halu s morskou vodou ako aj zábavu vo Fun Parku a ubytovanie v bungalovoch a apartmánach Holiday Village Tatralandia. Vo Vysokých Tatrách TMR vlastní a prevádzkuje stredisko Vysoké Tatry s horskými lokalitami Tatranská Lomnica, Starý Smokovec a lokalitu Štrbské Pleso, ktoré TMR spoluprevádzkuje. Vo Vysokých Tatrách TMR tiež vlastní hotely Grandhotel Praha Tatranská Lomnica, Grandhotel Starý Smokovec, Hotel FIS Štrbské Pleso a Horskú ubytovňu Hrebienok. TMR tiež nepriamo vlastní 9,5% v spoločnosti Melida, a.s., ktorá si prenájma a prevádzkuje stredisko Špindlerův Mlýn v Českej republike. TMR si tiež prenájma a prevádzkuje český lyžiarsky areál Ještěd. V Poľsku TMR vlastní 97% podiel v horskom stredisku Szczyrkowski Ośrodek Narciarski S.A. (Szczyrk) a 75% podiel v spoločnosti, ktorá vlastní a prevádzkuje Sliezsky zábavný park (Śląskie Wesole Miasteczko) a 7,3% podiel v zábavno-edukačnom projekte prostredníctvom poľskej spoločnosti Korona Ziemi Sp. z o.o. TMR tiež vlastní a prenájma tretím stranám hotely Slovakia, Kosodrevina, Liptov, Ski&Fun Záhradky a Bungalovy. Do konca roka 2016 sa preinvestovalo do rozvoja a modernizácie stredisk TMR 230 mil. EUR. Akcie TMR sú obchodované na troch európskych burzách v Bratislave, Prahe a vo Varšave.